

PÓL PETERSEN OG FÓLKAFLOKKURIN NARRAÐIR

Hetta man vera fyrsta ferðin at krakkabræv er komið alment fram í blöðunum. Í seinastu »Dimmu« eru seks sambandstingmenn, ið siga seg ikki vilja styðja eitt landsstýri, hvar teir báðir, Th. Petersen og R. Long, sita (Andr. Djurhuus var í Havn, men vilóivað framvegis styðja hesar báðar, tí hann hevur ikki sett navn sitt undir).

Betur seint enn ongantíð, sigur gamla orðið, og at sambandsmenn hava verið kvikir kann ikki annað sigast, tí teir hava ikki vilja biðað eftir lögmanni, hóast hann kom aftur í flogfari.....

Men eitt mugu hesir góðu menn vera vissur í, og tað er tað, at ábyrgd sínari sleppa teir ikki undan, teir hava allir sum ein, við lögmanni á odda, gjørt hvat teir hava

kunnað fyrri at oysa so nógvan pening sum gjørligt yvir í Sjóvinnubankan, uttan at vilja lurta eftir hvat móttöðuflokkarnir hava hildið fram at stöðan hjá hesum banka hevur trøngt til at kannast við lít. Um nú hesin peningur varð mistur, hvør skuldi so havt góldið hann aftur — tú og eg — men vit fáa einki at siga í tilikum forum.

Fólkaflokkurin segði, tá teir báðir vórðu greipaðir, at teir tóku tann biligara flokkin at arbeiða saman við. Biligari og betur fyrri nakrar einstakar menn. Um javnaðar- og sjálvstýrismenn hövdu arbeiðt saman við teimum vistu teir væl, at hesir vildu ikki gingið í eina tilika fellu sum blindibukkarnar, tað skal betur maður til enn T. Petersen til at leiða javnaðarmenn í klingur, og hetta vóru teirvísir í, tí gjördu teir, sum teir hava gjørt.

lætting nevnd »Skjaldens Skæbne« har hann segði seg »Ved et Tilfælde Aar 1928 at have stødt paa en Sparekassebog hvorpaa der indestod et meget betydeligt Beløb indsamlet til at opføre et Mindesmærke for Nolsøyar Páll, og »denne Sparekassebog blev af Dommeren deponeret i Sparekassen«, og hann leggur afturat: »denne af alle Personer i færøsk Skjaldkunst fortjener en ganske anderledes Skæbne end at blive ført i Glemmebogen i 3 × 12 Aar«.

Ein okkara, sum hevði hjálpt til at savna inn pening 2. hvítusunnudag 1909, tók sær fyrri at kanna eftir og at tala við tey ið enn vóru á lívi og hövdu arbeiði í hesi basarnevnd. Tey komu so saman til fund í Tórshöll 10. juli 1942 og samtyktu at bíta liv aftur í hesa innsavning. Fundurin valdi hesa nevnd frúgv Gudrid Olsen (form.), frú Anna Lambaa, harrar A. Degn, J. Waagstein og A. Ziska.

Henda nevnd sendi gjøgnum blöðini nýggja áheitan til fólk ið at styðja hetta mál, og nýkur vóru tey ið styðjaðu; t. d. kom ein ungur keypmáður í Havn við eini gávu stór 200 kr., ungmannafelagið í Skopun sendi 300 kr., og onnur sendu tilsaman 329 krónur. Hesir peningar vóru beinan vegin settir inn á sparikassabókina.

Men um somu tíð var savnað inn til Barnahjálpargrunnin og samstundis eisini til minnisvarða eftir teir sjólatni í heimsbardagaárunum. Nevndin var tí ikki so ágrýtin at savna inn pening hesa tíð, vildi ikki forða hinum innsavningunum.

Í 1947, 15. november, sendi nevndin bræv inn til Føroya lögting um at styðja málið peningaliga og at velja 2 limir í nevndina til at samarbeiða við okkum til at fáa reist varðan. Tingið sendi umsóknina í ymsamálanevndina. Hon legði fram uppskot soljóðandi:

1. Tingið velur ein lim í nevndina fyrri minnisvarða Nolsøyar Pálls og gevur hesi nevnd loyvi til á ymskanna hátt at savna inn pening til minnisvarðan.
2. Lögtingið úttalar, at tað er sinnað til at lata pening til hetta endamál í mun til innkomna peningin.

Ymsamálanevndin, 5. desember 1947.
M. Holm. W. Smith. P. Nielsen.

Hetta uppskot samtykti lögtingið við 12 atkvøðum og valdi harrar Haakon Djurhuus, núverandi tingformann, at samarbeiða við okkum.

Viðvíkjandi sparikassabókini er prógva, at á henni vóru 31. mars 1951 krónur 9.254,68; bókin hevur konto nr. 1926; at nú so frægt av peningi stendur á bókinum skyldast mest rentuáðóðanum, ið sparikassin hevur góðskrivna kontoini í hesum langa tíðarskeiði.

Afturat til henda pening hevur so lögtingið samtykt at geva líka nógv; men hóast eitt sovorið peningatal í 1909 kundt rokkið til at reist ein prýðiligan minnisvarða, so halda kónir menn, at dagurin í dag krevur nógv størri pening, og mega vit tí, allir Føroyingar, framvegis vísa okkara kenslur sum gamalt gott norrent fólk og av góðum hjarta geva pening inn til tjóðin verður fyrri at reisa hesum manni eitt prýðiligt og vakurt minnismerki, soleiðis sum forfedrarnir ynsktu tað.

Tórshavn, 31. august 1951.

Gudrid Olsen. Anna Lambaa.
Andrias Ziska.

Úr Dagblaðnum

Th. Petersen og Holm Jacobsen hava báðir givið frágreiðing í Dagblaðnum um peningaviðurskifti teirra í Sjóvinnubankanum.

Longu áðrenn uppsøgnin kom frá sambandinum, hevði fólkaflokkurin latið Johan Poulsen vita, at teir vildu fara úr landsstýrinum

Dagblaðið gevur javnaðarflokkinum skuldina fyrri alt, ið hent er, eisini peningatrúppuleikar Sjóvinnubankans.

Dagblaðið sigur seg standa einsamalt, og bónar fólk um at lýsa í blaðnum, tí fólk vilja fáa nógv meiri burtur úr einari lýsing í Dagblaðnum enn øllum hinum blöðunum til samans.

Á, neyðars Dagblað.

Vit vóru inn á gólvíð har Dagblaðið og Sosialurin vóru sold seinasta týsdag. Allir Sosialarnir vóru langt síðan uppseldir, men litið og einki var minkað av Dagblaðsbunkanum, tí gevur ein lýsing í Sosialinum líka gott úrslit sum í Dagblaðnum.

Sølan

Havstein	2094 kit	5288 stp.
Poppy	608 —	5738 —
Trygve	209 cwt	1053 —
Alvi	378 kit	1617 —
Háenni	140 cwt	965 —
Havsöki	324 —	1035 —
Ósi	325 —	963 —
Njarlingur	352 —	860 —
flutt	11 —	88 —
Egholm	426 —	1227 —
Fossá	350 —	934 —
Poppy	332 kit	2563 —
Norðberg	326 cwt	771 —
Akranes	297 —	701 —
flutt	4 —	40 —
Hovgrímur	445 —	970 —
flutt	16 —	124 —
Hoyvík	418 —	1372 —
Poppy	395 kit	4480 —
Havstein	1242 —	2611 —
Álvur	243 cwt	399 —

5.049 kit

3.967 cwt 34.799 stp.

August 1951:	522.135,1 kg
	673.018,12 kr.
August 1950:	425.539,0 kg
	409.288,34 kr.
August 1949:	497.000,0 kg
	727.000,00 kr.

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrugv

Tlf. 443.

Eitt minnismerki eftir Nolsøyar Pál

Ein Forvitin sigur í Dimmalætting 22da august í ár, at honum lýstir at frætta, um tann nevndin, sum ungmannafelagið Sólarmagn fyrri meira enn mannaminni síðani setti til at savna saman fæ til at reisa varða yvir Nolsøyar Pálls, er uppløyst, um nakar nevndarlímur livur eftir, um peningurin sum henda nevnd fekk til vega stendur inni í banka ella sparikassa?

Vit undirskrivaðu vita ikki um at ungmannafelagið Sólarmagn hevur fram og vart hetta mál, men um uppruna og peningainsavning kunnu vit geva hesar upplýsingar:

Hin 29da juli 1908 bjóðaði Dr. Jakobsen, sáli, (Jákup hjá Bókbindarinum), til fundar her í Havn, og hevði hann áhugaverdan fyrilestur um Nolsøyar Páll, hansara liv og virki.

Í Dimmalætting 19. desember 1908 stendur: »Dr. Jakobsens nye Bog om Poul Nolsøes Historie og Digting er begyndt at udkomme«, og blaðið gevur hesi bók gott ummæli.

Í Dimmalætting 9. januar 1909 stendur: »Efter Indbydelse af Købmændene J. C. Djurhuus og Jens Olsen blev der i Søndags afholdt et offentligt Møde i Thorshavns Teatersal angaaende det paatænkte Mindesmærke for vor bekendte Landsmand Nolsøyarpál. Købmænd Djurhuus, der er Formand for den nedsatte Komite udtalte, paa Foranledning af V. Mohr, at han mente Mindesmærket for Poul Nolsøe burde rejses her i Thorshavn paa Arealst søndenfor Lagtingshuset og rejses af raat tilhugne færøske Sten med et Tjaldur af Bronze paa Toppen.«

Listar vóru so sendir kring allar Føroyar um at taka lut í peningainsavningini. Til at hava hesar listar í hondum vóru valdar 2 kvinnur og hesir menn: Fyri Suðuroyanna, keypmenninir N. J. Mortensen og J. Dahl; fyrri Sandoyanna: presturin A. C. Evensen og frú Hanna Viderø; fyrri Vágoyanna: Z. Nielsen, sýslumaður, og M. Danielsen (á Ryggi) óðalsmaður; fyrri Norðstreymoyanna: O. J. Olsen, keypmáður, og tilstundandi bóndi Th. Egholm; fyrri Suðurstreymoyanna: frú Sanna Jacobsen á Borini, J. Olsen, keypmáður;

fyrri Norðuroyar: keypmenninir Djurhuus og S. F. Hansen.

Í Dimmalætting 10. april 1909 stóð lýsing um basar 2an hvítusunnudag, 31ta mai: »for at fremme Indsamlingen til den Mindestotte, som agtes oprejst for vor afdøde Landsmand Poul Nolsøe.«

Um henda basar stendur so í Dimmalætting 3. juli 1909 lýsing, dagsett 29. juni 1909, har J. C. Djurhuus og Jens Olsen »for Komiteen« kunngera: »Ved Bazaren 2. Pinsedag og derefter stedfundne Bortlodning indkom et Netto Beløb af 926 Kr. 51 Øre, som er indsat i Sparekassen«, og í Dimmalætting 4. august 1909 kunngera teir:

»Siden Indsamlingen til en Mindestotte for Poul Nolsøe kom i Gang for 1½ Aar siden er der indgaet et Beløb 650 Kr., som tilligemed det ved den afholdte Bazar indkomne Beløb er indsat i Sparekassen. Foruden dette Beløb er der vel tegnet rundt omkring endel, sem endnu ikke er indbetalt, men da der endnu skal meget til for at kunne opsætte en passende Mindestotte til Erindring om og Paaskønnelse af denne vor Landsmand, om hvem der er talt og skrevet saa meget, og som vi vide tilslut ofrede sit Liv under Arbejdet for sine Fødeøer og sine Landsmænd, tillade vi os at stille fornyet Opfordring til at yde Bidrag, som Komiteen til enhver Tid med Tak vil modtage.

Thorshavn, den 29. Juni 1909.

For Komiteen

J. C. Djurhuus. Jens Olsen.»

Tað man hava verið stórt vónbrot hjá hesi komite, sum á fundinum 9. januar 1909 roknaði við at fáa inn 10.000 krónur, at so lítill peningur kom inn, tí ikki sæst meira til innsavning meðan teir vóru á foldum, og aftaná var hetta máli so harraleyst, at eingin tók tað uppafurt, so vítt vit vita.

Hví vit undirskrivaðu nú eru fyrriat greiða frá hesum kom soleiðis fyrri:

Hin 10. juni 1942 skrivaði Axel Nielsen, sáli, eina lítla grein í Dimma-